

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.VI.20.093/2019/5.

A felperes: felperes (cím1, tartózkodási helye: cím2)

A felperes képviselője: Dr. Pap Gábor ügyvéd (cím3)

Az alperesek: Alperes1. (cím4.) I. rendű

Alperes2 (cím5.) II. rendű

Alperes3 (cím6. III/3.) III. rendű

Az I. rendű alperes képviselője: Ügyvédi Iroda1 (ügyintéző: dr. Satori Anna, ügyvéd, cím7.)

A fellebbezést előterjesztő fél: felperes (52. sorszám alatt)

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 37.P.20.920/2017/51.

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek tizenöt napon belül 31.750 (harmincegyezer-hétszázötven) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes és az I. alperes jogelődje személygépkocsi vételárának finanszírozására 2007. augusztus 24. napján változó kamatozású svájci frank alapú fogyasztói kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés alapján az alperes jogelődje 84 hónap futamidőre 12.090,09 svájci frank összegnek megfelelő 1.883.998 forint kölcsönt nyújtott a felperes részére, a kölcsön összege devizában 12.090,09 CHF, a kölcsön havi törlesztőrészelete 224,89 svájci frank, az első törlesztőrészlet esedékessége 2007. szeptember 15., a teljes hiteldíj mutató 18,33%, az éves kamatláb a szerződés aláírásakor 13,42%, az első irányadó kamatláb 2,830%, az első referencia árfolyam 155,83 HUF/CHF volt.
- [2] A szerződés egyedi részének a kölcsönre vonatkozó II. pontjában rögzítettek szerint a felperes tudomásul vette és elfogadta, hogy külföldi devizanem választása esetén az árfolyamok változásai miatt a hátralevő tőkeösszeg és a törlesztőrészletek változhatnak, és a változások

kockázatát magára vállalta. A szerződés III. pontja értelmében aláírásával nyugtázta, hogy az egyedi feltételekhez csatolt oldalakon található Kölcsönszerződés Általános Szerződési Feltételeit (a továbbiakban: ÁSZF) megismerte, azokat magára nézve kötelezőnek ismeri el, és tudomásul veszi, hogy azok a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezik.

- [3] Az ÁSZF 8. pontjában írtak szerint külföldi deviza alapú konstrukció választása esetén a forintban kifejezett tőkeösszeg a szerződés időtartama alatt a forint és a külföldi deviza közötti Nyrtl. által naponta meghatározott deviza árfolyamváltozásoknak megfelelően változik, a kölcsönt nyújtó általános szerződési feltételeiben, valamint az üzletszabályzatában közzétettek szerint. A forintban kifejezett eredeti tőkeösszeg külföldi devizában meghatározott megfelelője a kölcsönszerződés megkötésének napját megelőző napon érvényes Nyrtl. deviza vételi árfolyam segítségével kerül meghatározásra, amely árfolyam az ún. első referencia-árfolyam. A szerződés e pontjában rögzítették továbbá, hogy a futamidő alatt az új referencia-árfolyam meghatározásának mi a módja; e szerint a referencia-árfolyam időszakonként megegyezik az Nyrtl. által közzétett deviza-eladási árfolyammal, aminek eredményeként a havi törlesztőrészek összege mindig az Nyrtl. deviza eladási árfolyam alapján kalkulált forint értékben kerül meghatározásra. Az ÁSZF 8. pont (II.) pontjában úgy rendelkeztek, hogy egy új referencia-árfolyam fenti paragrafusokban szabályozott kiszámítása esetén a hátralévő tőkeösszeg módosításra kerül a referencia-árfolyamok változása alapján. A hátralévő tőke növekszik a forint leértékelődése esetén és csökken a külföldi devizával szembeni felértékelődése esetén. Az ÁSZF e pontja tartalmazza az új tőkeösszeg meghatározására alkalmazható képletet.
- [4] A II. és a III. rendű alperesek a szerződés teljesítéséért készfizető kezességet vállaltak.
- [5] A felülvizsgált elszámolás a felek között megtörtént.
- [6] A felperes többször módosított keresetében kérte a szerződés érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását, és az I. rendű alperes javára 665. 986 forint megfizetésére kötelezését azzal, hogy fizetési kötelezettsége kizárólag erre az összegre terjed ki (az I. rendű alperes által az elszámolást követően nyilvántartott tartozás 2.819.110 forint volt).
- [7] A szerződés érvénytelenségét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213.§ (1) bekezdés a) pontjára, illetve az az árfolyamkockázatra vonatkozó nem megfelelő tájékoztatás folytán a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény) 209/A.§ (1) és (2) bekezdésére alapította, állítva, hogy az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé.
- [8] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, a II. és III. rendű alperesek érdemi ellenkérelmet nem terjesztettek elő.
- [9] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest az I. rendű alperes javára 63.500 forint elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolása szerint az 1959. évi IV. törvény. 205/B.§ (1) bekezdésében foglalt feltételek teljesülésével az általános szerződési feltételek a szerződés részévé váltak, megismerésüket a felperes által aláírt egyedi kölcsönszerződés rögzítette, emellett a felperes az általános szerződési feltételek oldalait is aláírta.
- [10] A Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontjára alapított kereseti kérelemmel összefüggésben az elsőfokú bíróság felhívta a Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatának III.1. pontját, az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 1. pontját azzal, hogy az abban foglalt követelményeknek a perbeli szerződés megfelel, a kölcsön összege a kölcsönszerződés egyedi feltételei és az általános szerződési feltételek rendelkezései alapján kiszámítható. A kölcsönszerződés egyedi feltételeinek II. pontja egyértelműen meghatározza a kölcsön

összegét mind forintban (lerovó pénznem), mind külföldi devizában (kirovó pénznem) és rögzíti az első referencia árfolyamot.

- [11] Alaptalannak találta az elsőfokú bíróság azt is, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem megfelelő volta miatt a felperes az őt terhelő korlátlan árfolyamkockázattal nem számolhatott. Az elsőfokú bíróság a Kúria 2/2014. Polgári jogegységi határozatára is utalással ismertette, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható, a tisztességtelenség csak akkor állapítható és vizsgálható meg, ha annak tartalma az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára nem volt világos, nem volt érthető.
- [12] Rámutatott az elsőfokú bíróság, hogy a kölcsönszerződés egyedi részének II. pontja, a szerződés részét képező általános szerződési feltételek 7. és 8. pontja írásban tartalmaz tájékoztatást a szerződésben rejlő, a felperest terhelő árfolyamkockázatról. Miután a szerződés átláthatóan tüntette fel a felperes számára az e szerződési feltételekből eredő gazdasági következményeket, az 1952. évi III. törvény. 3.§ (3) és (4) bekezdése alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a szerződésben foglaltakkal ellentétes, nem valós, nem világos, nem érthető, illetve olyan tartalmú tájékoztatást kapott a szerződéskötés során, amelyről személyes előadást tett. Ez a bizonyítás eredményre nem vezetett, a felperes állítását az ügyletkötésben részt vett Tanú2 tanúvallomása nem igazolta. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ügyben hozott ítéletében rögzítettek alapján sem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkülönbözet viselésére vonatkozó kikötése tisztességtelen lenne, mivel a fogyasztó értékelni tudta a feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt jelentős gazdasági következményeit is. Az elsőfokú bíróság a Tanú1 ügyleti tanú kihallgatására vonatkozó bizonyítási indítvány mellőzésének okaként annak szükségtelenségét jelölte meg.
- [13] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett, fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és keresetének teljesítését kérte. Fellebbezését azzal indokolta, hogy az általános szerződési feltételek tartalmáról tájékoztatást kellett volna kapnia, nem elegendő, hogy az egyedi szerződés utal a dokumentum létezésére és annak elfogadására. Álláspontja szerint a perbeli szerződést teljes bizonyító erejű magánokirati formában kell kiállítani, ami értelmezésében azt jelenti, hogy a szerződés aláírásakor minden érintett félnek jelen kell lennie. A magánokirat akkor minősül teljes bizonyító erejűnek, ha annak aláírására a két tanú együttes jelenlétében kerül sor. Esetében e feltételek nem következtek be. Tanú2 tanú előadta, hogy a bank részéről már aláírt papírok voltak, ő azt tanúsította, hogy az ügyfél előtte írja alá a szerződést. A II. és III. rendű alperesek elmondták, hogy a szerződés már elő volt készítve, azt csak alá kellett írniuk. Kifogásolta a felperes, hogy Tanú1 kihallgatása iránti indítványának az elsőfokú bíróság nem tett eleget. Álláspontja szerint ugyanakkor a mellőzött tanú meghallgatása nélkül is megállapítható, hogy a szerződés aláírása nem szabályszerűen történt, minek folytán az üzletszabályzat nem vált a kölcsönszerződés részévé.
- [14] A szerződés érvénytelenségi okai közül a fellebbezésben is fenntartotta a felperes azt a hivatkozását, hogy a Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja által előírt követelményeknek nem felel meg a kölcsönszerződés, miután az 1/2016. Polgári jogegységi határozat érvényességi feltételül szabja, hogy a kölcsönösszeg devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható legyen, ami a perbeli esetben nem áll fenn. A szerződésben nem található olyan számítási mód, ami alapján a kölcsön devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható lenne.
- [15] Fenntartotta a felperes azt az álláspontját is, hogy nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról, kiemelve, hogy az üzletszabályzat rendelkezéseit ebben a körben figyelmen kívül kell hagyni. Utalt a devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási

kérdéseinek vizsgálatára felállított konzultációs testület 2019. április 10. napján tartott üléséről kiadott tájékoztatóra, különösen annak 4. pontjára, amely alapján megállapítható, hogy a perbeli esetben a tájékoztatás félrevezető, hiányos volt.

- [16] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyására irányult. A II és III. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.
- [17] A fellebbezés nem alapos.
- [18] Az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan állapította meg, azt a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján kizárólag azzal egészíti ki, hogy a felperes a kölcsönszerződés egyedi feltételei blankettaoldalt, továbbá az annak mellékleteként megjelölt ÁSZF nyomtatvány minden oldalát aláírta.
- [19] A megállapított tényállás fentiek szerinti kisebb hiányosságától függetlenül az elsőfokú bíróság helytálló következtetéseket levonva érdemben helyes döntést hozott, melyet az irányadó jogszabályok, jogegységi határozatok felhívásával helytállóan indokolt.
- [20] Előrebocsátja a másodfokú bíróság, hogy az általános szerződési feltételek az 1959. évi IV. törvény. 205/B. (1) bekezdésében foglalt feltételek teljesülésével a szerződés részévé váltak, mivel a perben a megismerés lehetősége és az elfogadás megtörténte is kétséget kizáróan megállapítható volt. A felperes a perbeli fellépését arra alapította, hogy a szerződést ő kötötte meg: nem vitatta, hogy azt ő írta alá. A szerződés aláírása e jogi aktus lényegénél fogva az abban foglalt nyilatkozatok megtételét, illetve elfogadását jelenti. Miután ebben a kérdésben a felek között ténybeli vita nem alakult ki, nem volt szükség a minősített alakiságból következő bizonyító erőre. A perbeli esetben így semmilyen jogi következmény nem fűződött ahhoz, hogy az okirat teljes bizonyító erejű-e, vagy sem, a tanúk azt mikor és hogyan írták alá. A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben a teljes bizonyító erejű magánokirat létrejöttének egyébként sem feltétele, hogy a tanúk az aláírásnál együttesen legyenek jelen.
- [21] Az ÁSZF felperes általi megismerésének lehetőségét és a feltételek elfogadását a perbeli esetben nem csak a felperes szerződésbe foglalt ilyen tárgyú nyilatkozata támasztja alá, hanem közvetlenül az a tény, hogy a felperes az ÁSZF egyes oldalait aláírta. Utóbbiból egyenesen és kétséget kizáróan következtetni lehet mind arra, hogy módjában állt a feltételeket megismerni, mind pedig arra, hogy alkalmazásukat elfogadta, minek folytán az ÁSZF minden további feltétel nélkül a szerződés részévé vált.
- [22] A Hpt. 213.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti érvénytelenségi okkal összefüggésben a másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a jellemző szerződéskötési gyakorlattól eltérően a perbeli szerződés a kölcsön összegét mind devizában, mind forintban nominálisan tartalmazza, így ennek a tartalmi kelléknek a megléte további vizsgálatot nem igényel.
- [23] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételek világosságát, érthetőségét elsősorban a szerződés (írott) tartalma alapján vizsgálta. A felperes fellebbezésében hivatkozott a Kúria Elnöke által az ún. devizahiteles érvénytelenségi perek jogalkalmazási kérdéseinek vizsgálatára felállított Konzultációs Testület 2019. április 10-ei ülésén (az Európai Unió Bírósága által különösen a C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ügyekben kifejtettek alapján elfogadott) összefoglaló megállapításokra. Az összefoglaló 4. pontja szerint nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban (pl. ÁSZF, üzletszabályzat, hirdetmény) szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján. A perbeli szerződés az úgynevezett egyedi részben következtetést nem igénylően egyértelmű rendelkezést tartalmaz az árfolyamkockázatról, az ÁSZF-ben ennek kibontása, részletezése található, így a perbeli esetben nincs szó arról, hogy kockázat kérdése értelmezésfüggő lenne.

- [24] A tájékoztatás tartalmi követelményeit az összefoglaló 8. és a 9. pontja idézi fel. E szerint ki kell tűnnie, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet, nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nem csak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészeket. A perbeli tájékoztatás a fenti kifejezéseket expressis verbis nem használja ugyan, de mivel az árfolyamváltozás hatását az I. rendű alperes jogelődje a kölcsön, illetve a törlesztőrészek devizában kifejezett összegéhez fűződően ismertette, a szerződésben közvetlenül azt követően helyezte el, az átlagos fogyasztó számára nem lehetett kétséges, hogy 12.090,09 CHF tőke 224,89 CHF-nek megfelelő összegű részletekben való törlesztése esetén fizetési kötelezettsége egyenes összefüggésben fog állni az árfolyam változásával. A kockázat magára vállalása pedig a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint úgy értelmezhető, hogy ezt a kockázatot korlátozás nélkül az adós viseli. A professzionális pénzüpi szereplő által összeállított blankettaszerződés esetén nem lehet kétséges, hogy az ott kifejezett figyelemfelhívásnak nem elhanyagolható a jelentősége. Egyértelmű írásbeli tájékoztatás esetén a realitás követelménye nem azt jelenti, hogy a hitelezőnek írásban külön meg kellene erősítenie, hogy az általa megfogalmazottaknak jelentősége van, hanem azt, hogy párhuzamosan sem az egyedi szóbeli tájékoztatás, sem a nyilvános kijelentései során nem kommunikálhat olyan módon, ami alkalmas a kockázat relativizálására.
- [25] Utóbbival összefüggésben a felperes személyes meghallgatása során azt adta elő, hogy a szerződéskötés során szóban kapott, az árfolyamkockázatra vonatkozó megtévesztő tájékoztatás szerint a törlesztőrészlet legfeljebb 1.000-2.000 forinttal mehet feljebb. Hasonló tartalmú személyes előadást tett a II. rendű alperes kezese is. Az elsőfokú bíróság lényegében helyes tájékoztatásának megfelelően a perben a felperest terhelte annak (ellen-) bizonyítása, hogy az árfolyamkockázat feltárása nem volt világos és értető, mivel a hitelező az írásban nyújtott információt hitelt érdemlőnek tűnő, de téves szóbeli tájékoztatással lerontotta. A felperes ezt a perben bizonyítani nem tudta. Releváns szóbeli információátadásra az elsőfokú bíróság által meghallgatott, az ügyletkötésben részt vett tanú (Tanú2) vallomásából nem lehetett következtetni. A tanú nem tudott a perbeli szerződésre vonatkozó konkrét információval szolgálni, csupán általánosságban nyilatkozott arról, hogy nem adtak külön szóbeli tájékoztatást az árfolyamváltozás bekövetkezésének lehetőségéről, a szerződés áttanulmányozására, esetleges kérdéseik jelzésére hívták fel az ügyfeleket, kérésre további felvilágosítást nyújtottak. Tanúl többszöri szabályszerű idézés ellenére nem jelent meg, miután azonban a felperes jogi képviselője a tárgyalás berekesztését megelőzően úgy nyilatkozott, hogy további bizonyítási indítványa nincs, az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a tanú újabb idézése nélkül berekesztette a tárgyalást. A fentiekre figyelemmel mellőzi a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletéből az arra vonatkozó utalást, hogy e tanú idézése szükségtelen volt.
- [26] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése a felperes számára világosan felismerhető, illetve érthető volt. Az átlagos fogyasztó mércéjével megítélt felperes alappal nem gondolhatta azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy nem őt terheli, illetve őt csak korlátozott mértékben terheli, ezért a kikötés tisztességtelensége, ez okból a szerződés részleges vagy teljes érvénytelensége megállapításának feltételei nem állnak fenn.
- [27] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény) 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [28] Az eredménytelenül fellebbező felperest az 1952. évi III. törvény. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte fellebbezési eljárási költség megfizetésére. E címen a másodfokú bíróság az I. rendű alperes képviselőjének munkadíját számolta el, melynek összegét a bírósági eljárásban

megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján határozta meg. A II. és a III. rendű alpereseknek a másodfokú eljárásban megtérítendő költségük nem merült fel.

[29] A felperes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján.

Pécs, 2020. január 23.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogyicska Petra s.k. bíró